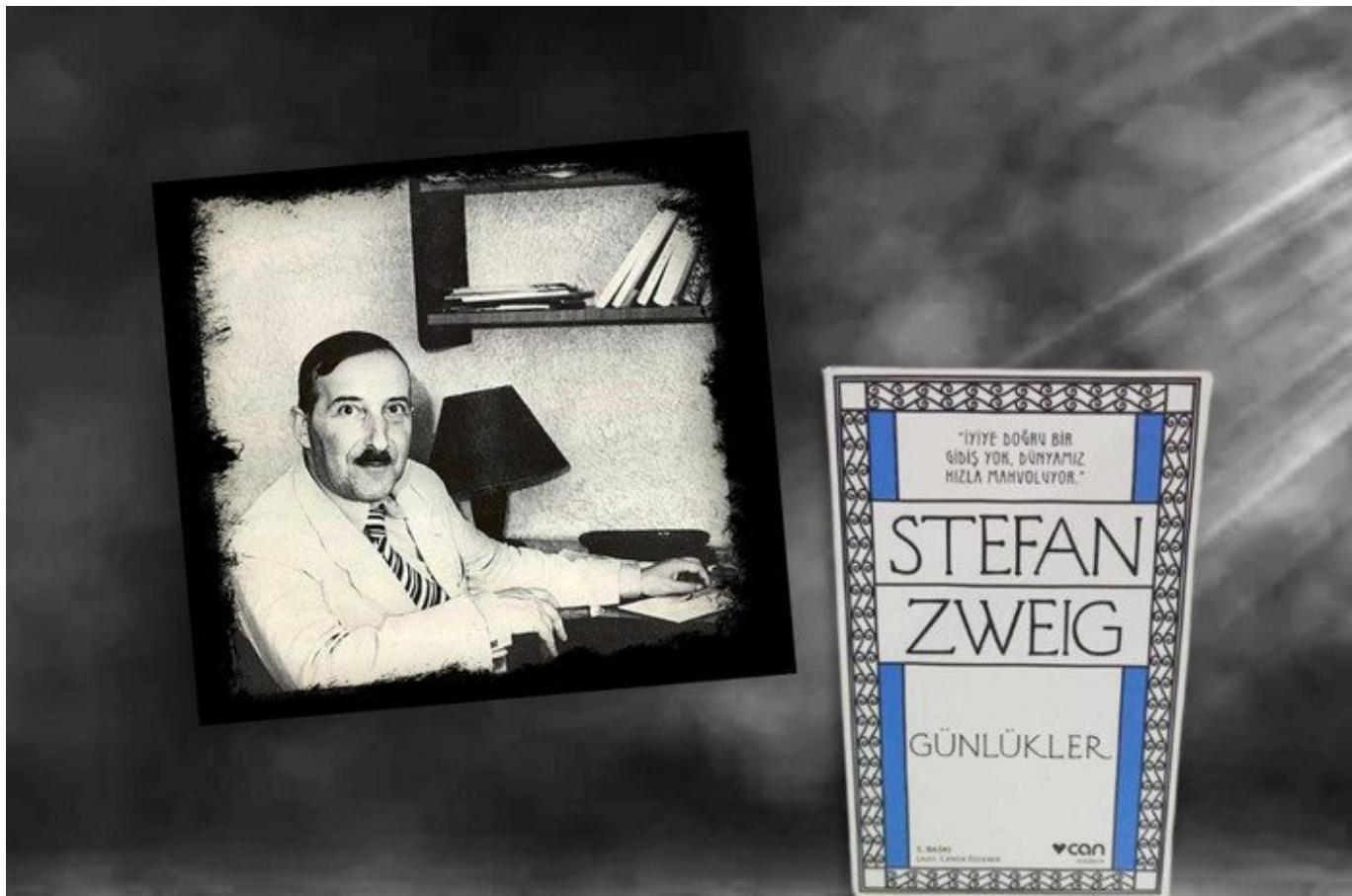

Stefan Sweýgiň gündeligi

Category: Edebi makalalar, Hekaýalar, Kitapcy, Romanlar, Sözler
написано kitapcy | 26 января, 2025

Stefan Sweýgiň gündeligi STEFAN SWEÝGIŇ GÜNDELIGI

Gündelik ýöretmegin mende aýratyn möhüm orny bar. Gündelik – edebi žanrlaryň arasynda iň pynhan we iň gyzykly ugurlardan biridir diýip pikir edýärin. Döwrümiziň görnükli ýazyjylaryndan Stefan Sweýgiň «Gündelikler» kitabyны okanymda ýazyjyny, sungat adamsyny we alymy tanamak üçin gündelikleriň nähili ähmiyetlidigine düşündim.

Sweýg hemmetaraplaýyn kämil intelligent bolmagyň agyr ýükünü gerdeninde göteren we ömrüniň galaba bölegini sürgünde geçiräge mejbur bolan ýazyjy.

Ýakynlaryndan arany açmaga, daş-towereginden daşlaşmaga, uruş we genosid ýaly betbagtylyklar bilen dünýäniň ýaşar ýaly bolmandygyna, ynanýan gymmatlyklarynyň sozulmagyna çydam edip bilmän 1942-nji ýylsa aýaly bilen birlikde öz janya kast edipdir.

Bu ýazyjy uruşyň iň rehim-şepagatsyz yüzüniň we bolup geçen tragediyalaryň janly shaýadydy. Şonuň üçinem gören-eşden we başdan geçiriren zatlaryna bolan nägileliklerini kagyza geçiripdir.

Hakyatlaryň berýän çökder ruhy ahwaly bilen kämahal «Gündeligue» belleýän ýazgylaryny ýyrtyp zyñanam bolsa, galamyny hiç elinden düşürmän ýazmagyny dowam etdiripdir.

turkishindy

205K

подписчики

Посмотреть профиль

Bir İntiharın Otopsi

Stefan Zweig neden yaşamına son verdi?

INDEPENDENT
Türkçe

Ahmet Mansur Tural yazdı

Ещё больше в Instagram

36 отметок "Нравится"

Добавьте комментарий...

Sweýgiň kitaplarynda umuman edebi jogapkärçilik, şahyrana dil, çuñňur düşünjeler jemlenýär.
«Gündelikler» Sweýgiň tutan dokuz depderinden ybarat we 1988-

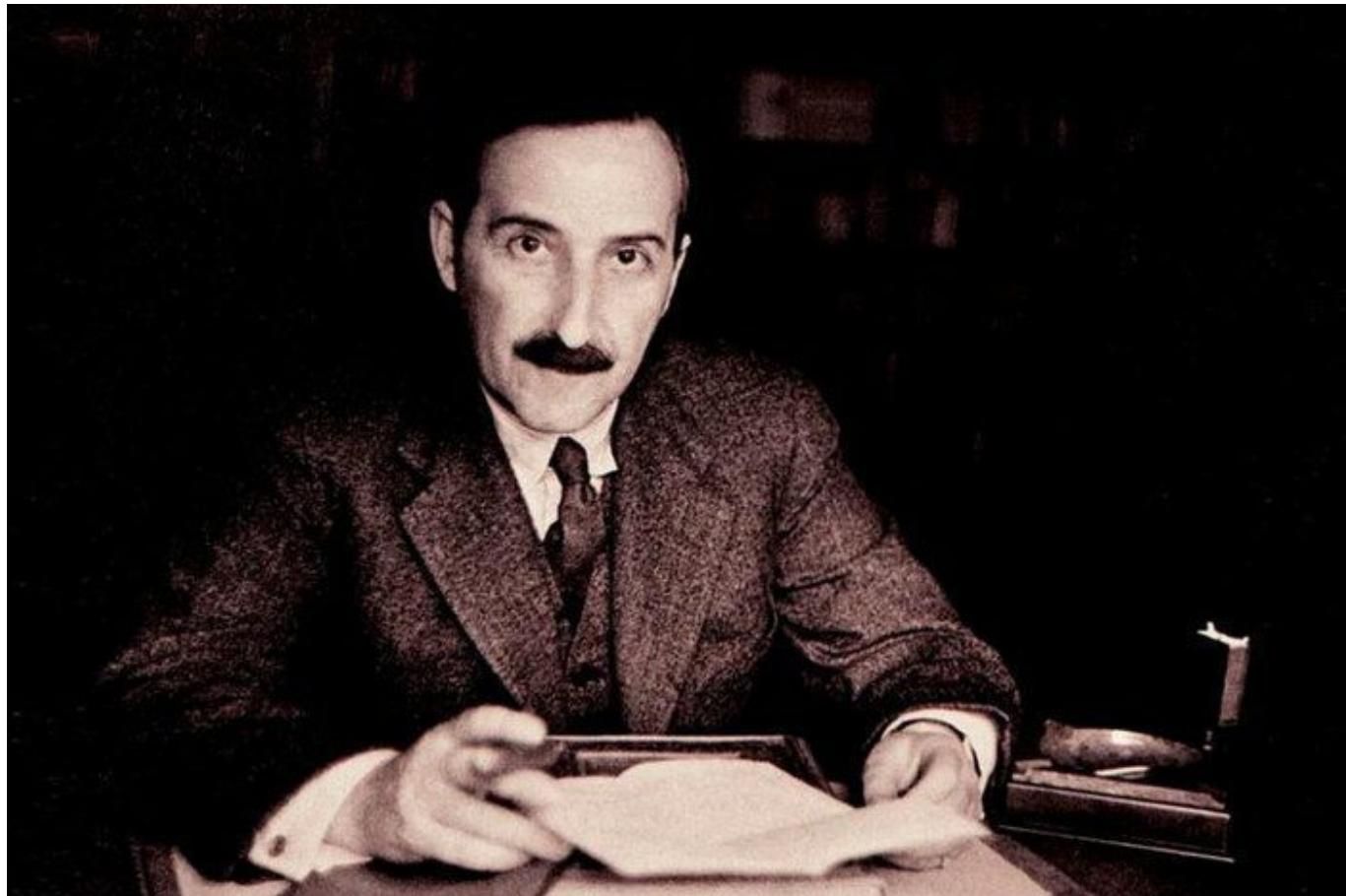
nji ýylda Germaniýada çap edilen ýazgylaryny öz içine alýar. Sweýgiň durmuş ýoluna we eserlerine uly üns berlen bu kitap diýseň baý mazmuna eýe. Bu kitapdan onuň birinji we ikinji jahan uruşlaryny gören biri hökmünde hem-ä döwrüne, hemem öz iċki dünýäsine degişli gyzykly bellikleriň üstünden baryp bilersiňiz.

Bu ýazgylar onuň uruşlaryň getiren gorky-ünjilerini ýeñmegin tagallalaryny, adamzadyň adyndan umytalaryny we wagtal-wagtal zeýrenmelerini, begençlerini äsgär edýär. Şeýle-de Sweýgiň okan kitaplary we täsirlenen ýazyjylary hakdaky pikir-oýlaryny, döwürdeş ýazyjylary bilen habarlaşmalaryny, edebi sferasy bilen gatnaşyklaryny, gezen aýallaryna we tanyş-bilişlerine, dost-ýarlaryna bolan duýgylaryny-da öwrenip, onuň durmuşyna has ýakyndan seretme mümkünçiliginini berýär.

«Gönüň iň gowy sagady – agşam ýalñyz galanymdaky imisalalyk. Diňe şonda pikirlenip we dynç alyp bolýar!»

Sweýg Gitleriň gara nebsi zerarly uruş we zulum batgasyna batan Germaniýanyň we dünýäni ýakyp-ýandyran uruşyň getirjek netijelerini hemmelerden öň we düýpden duýýardy. Ol bu meseleleri öz şahsy meselesi ýaly görýärdi.

«Uklap bilmedim. Gije sagat 03:00-da turdum. Eşden habarlarym ganymy gyzdyrypdy. Diňe alada edeniň bilen çäklenip bolmajak derejede köp zat eşitdim. Soňy gelmezmiň bu zatlaryň barsynyň. Germaniýanyň hasabyna söz bilen beýan edip bolmajak gorkyny başdan geçirýärin...»

Stefan Sweýg (1881-1942)

Ýazgylarynt ýiti täsir ediji stilde ýazan Sweýgiň gündeligidäki hasaplaşmalar, ýazyşmalar we döwürleýin maglumatlar hem-ä okyja täsir edýär hemem taryhy çeşme emele getirýär.

Bolup geçen wakalar, ýitirilen adamlar, döwrüň öñdebaryjy şahsyyetleri bu gündelikde ýaşamagyny dowam etdirip, ýatdan çykarylmakdan halas bolýarlar.

«Gündeligiň» sosial ylymlar we çeper edebiýat ýaly dürli ugurlaryň kämilleşmegine uly goşant goşandygyny pikir edýarin. Tolstoýyň «Boýun almalarym», Antonio Gramşiniň «Türme depderleri», Dostoýewskiniň «Ýazyjynyň gündeligi» bu žanryň iň gowy mysallarydyr. Şol sebäpden gündelikleriň, ýatlamalaryň, hatlaryň okalmagyny hökmany gerek zat hasaplaýaryn.

Men islendik okyjynyň ýazyp bilme ukybynyň bolmalydygyny pikir edýarin. Okamak täze-täze zatlary bilmegimizi gazandyrýar. Ýazmak bolsa öwrenen zatlarymyzy berkitmegeni, peýdalananmagy we belläp goýmagy öwredýär.

Şahyryň ýa-da edebiýatçynyň oý-pikirlerini edebi formada beýan

etmegini elmydama möhüm hasaplaýaryn. Çünkü olar roman, hekaýa ýaly žanrlarda ussatlyga ýetýär.

Käbirleri pikirlerini ylmyň sowuk we guraksy dilinde beýan etse, edebiýatçylar poeziýanyň we romanyň gyzgyn, duýguly sözlerini saýlap alýar.

Islendik intelligenti ýaşan döwründen aýry göz öñüne getirip bolmaýar. Olaryň geçen durmuş ýoly ýaşan döwürleriniňem yzlaryny özünde saklaýar.

Sweýg gündeliklerini käwagt-a gahryman, käwagtam synçy ýaly ýöredipdir.

«Gazetler Germaniyadan gelýän gorkunç habarlary ähli jikme-jikligi bilen berýär: akar suwlara awuly himikatlar taşlanypdyr, garawsyz şäherler bombalanypdyr. Bizden kelam agyz söz ýok. Biçäre ejem eýýäm bizi gaýgy edip aglamaga başlady. Hernä onuň edýän gaýgysy dogry bolup çykmasady-da...»

Meşhur ýazyjy gündelik wakalary gazetlerden, radiolardan, gelýän hatlardan we dost-ýarlary bilen edýän gürrüňlerinden yzarlapdyr.

Uruş belasynyň getiren ugursyzlygyny we trawmalaryny süňni bilen szyzypdyr. Hemme zady anyk senesi, günü bilen ýazypdyr.

Eýsem-de bolsa, her gören-eşden zadyny belläp goýmaga ähmiýet beren Sweýg üçin gündelik ýöretmek nämäni aňladypdyr?

«01.05.1915 ý. Ikinji depderime başladym. Meniň üçinem garaşyladyk we eýmençlik duýgusyny oýarýan zat».

Ýazma işi bilen meşgullanmak onuň başdan geçirilenleriniň hunabasyny ruhunda täzeläp durandygyna garamazdan ýazmagyny dowam etdiripsir.

Gözi bilen gören zatlaryny hunaba čeke-čeke belläp goýdy. Belki-de adamlar bu wagşyýanalygy okar we dagy-duwara beýle

zatlar gaýtalanmaz diýip ýagşy niýet etdi.

Sweýg biperwaý intellektual bolmakdan yüz öwrüpdi. Ýazma jogapkärçiligi hakykatdanam şeýtmegi talap edýär. Hatda adamy tragediýa we ýalñyzlyk bilen başa-baş goýýanam bolsa...

Stefan Sweýgiň «Gündeliginı» okamak mende onuň biografiki kitaplaryny, romanlaryny we hekaýalaryny gaýtadan okamak meýlini oýandyrdy.

Gündelik ýöretmek ýakynlarymyz bilen hatlaşmak, olary jemlemek, ýatlamalarymyzy kitaba geçirmek üçin bizi pikirlenmäge iterýär.

Sosial mediýa ulgamlary bilen gurşalan döwrümüzde az-kem haýallap, edýän işlerimizi we gören-eşden zatlarymyzy ýazmak özümüzü diňlemäge we tapmaga ýardam edip biler.

Sweýgiň gündeligi ýazmak bilen durmuşyň arasyndaky arabaglanyşygy diýseň owadan görnüşde açyp görkezýär.

Sweýg öz dövrüne hemmetaraplaýyn aň edip, ötgür galamy bilen bize aýdyp berýär.

Hernäce öz durmuşyndan bölekleri berýänem bolsa, aslynda ol dünýä taryhyny gürrüň berýär.

Okamagyňyzy maslahat berýarin.

Behçet DARGYN / behcetdargin@gmail.com

Şenbe, 02.11.2024 ý. Edebi makalalar